

Votre Programme Matmidim – Chiour BETH

Semaine du 15 au 19 mai 2022

Souguia n° 60

ת"סד

Matmidim

Programme d'étude Mondial

Sujet de la semaine :

Melekhet Mah'chevet

Mit'assek (2) :

Les avis de Tosfot et Rambam

Mitassek en cas de profit

Cette semaine nous continuons Mitassek en précisant les avis de Tosfot et du Rambam, et en analysant le din de Mitassek en cas de profit.

Bon Limoud sur Matmidim !

Tephila avant le Limoud

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו, שלא יארע דבר תקלה על ידי, ולא אכשל בדבר הלכה, וישמחו בי חברי, שלא אמר על טמא טהור ולא על טהור טמא, ולא על מתר אסור ולא על אסור מתר, ולא יפשו חברי בדבר הלכה ואשמח בהם. כי יי יתן חכמה מפיו דעת ותבונה. גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך

Tephila après le Limoud

מודה אני לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, ששמת חלקי מיושבי בית המדרש. ולא שמת חלקי מיושבי קרנות. שאני משכים והם משכימים. אני משכים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים. אני עמל והם עמלים. אני עמל ומקבל שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר. אני רץ והם רצים. אני רץ לחיי העולם הבא, והם רצים לבאר שחת. שנאמר ואתה אלהים תורדם לבאר שחת. אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם, ואני אבטח בך

Programme du Dimanche

L'étude aujourd'hui est dédiée Leilouy Nishmat

Chlomo ben Meir et Moche ben Chimon

1. La définition et la raison de Mitassek selon le Tosfot

Revoir **Tosfot** dans Kritout דהא ד"ה dans son explication dans la différence entre Choguegue et Mitassek. Que manque t-il à l'action de la Avera pour que ca la rende Patour ? Etes-vous d'accord avec le Avnei Nezer ?

שו"ת אבני נזר חלק אורח חיים סימן רנ

[...] אך בתוס' כריתות (דף י"ט ע"ב) בדיבור המתחיל דהא מבואר דכל שטעה וסבור שהוא דבר אחר. ואם הי' כפי שהוא סבור הי' מותר באמת זה מתעסק. אף שנתכוין למעשה זה. כגון שסבור שומן הוא ואכלו. לשיטת התוס' זה מתעסק [רק שמתעסק בחלבים חייב] אף שנתכוין למעשה אכילה. אין טעם פטור מתעסק משום דבר שאין מתכוין [...]

Le H'idouch du Mekor Haim

Comment le Mekor Haim permet-il de comprendre pourquoi selon Tosfot quelqu'un 'impur qui entre dans l'enceinte du Beit Hamikdash ne soit pas dans le Din de Mitassek selon Tosfot ? Pouvez-vous donner une explication à son H'idouch ?

מקור חיים ביאורים סימן תלא הקדמה

הנה הבית יוסף הביא בכאן מחלוקת הפוסקים בדיני בדיקה וביטול. לכן ראיתי ג"כ להקדים לבאר דיני בדיקה וביטול בס"ד

א[בדין בדיקה בלא ביטול [...] וסובר ג"כ דכשיש חמץ בבית אף שלא ידע בו דמי לאוכל חלב בשוגג כמו שכתב במגן אברהם בסימן תל"ד ס"ק ה', דלא יראה משמע שלא יהיה במקום הראוי לראות כמו שכתב הרא"ש פסחים ו' [סי' ט] וכיון דאם יש חמץ עביד איסורא בעי בדיקה כדי שלא יעשה איסור בשוגג [...] ואין להקשות אהמגן אברהם דמדמה אותו לאוכל חלב בשוגג הא בחלב גופיה לא נקרא שוגג רק כשמכוין לאכילה אבל כשאינו מכוין לאכילה כלל כגון קסבר רוק הוא ובלעו לא מיקרי שוגג רק מתעסק ומ"מ חייב בחלב מטעם דמתעסק בחלבים ועריות חייב שכן נהנה כמבואר בשבת ע"ג [א, וברש"י] אבל בשאר איסורים שאינו נהנה פטור מתעסק ומכ"ש כשאינו מתכוין כלל דמותר ואפילו באפשר ולא קמכוין כמבואר בפסחים דף כ"ה ב' וא"כ הכא גבי חמץ כיון שאינו נהנה ולא קמכוין אמאי אסור. נראה דדוקא בדבר שאסרה התורה לעשות מעשה בזה אמרינן דלא אסרה התורה לעשות המעשה רק בכונה ודבר שאינו מתכוין מותר, אבל כשאסרה התורה דבר שאין בו מעשה כגון הכא שאסרה התורה שלא יהיה חמץ בביתו אפילו כשאין מתכוין אסור

קובץ שעורים פסחים אות קי"ז

דף כו ע"א] בספ"ב דשבועות, על העלם טומאה הוא חייב ואינו חייב על העלם מקדש, ופירש ר"ת דאינו חייב בעולה ויורד אבל חייב חטאת קבועה ובתוס' חלקו ע"ז, והגרעק"א תמה דלענין חטאת קבועה ודאי פטור דהוי מתעסק, ונראה דלענין טומאת מקדש אין לפטור מתעסק לפי המבואר למעלה דשריותא דאינו מתכוין, הוא מטעם דנחשב כאילו נעשית המעשה מאליה ובכה"ג ליכא איסורא, וכן מתעסק פטור מה"ט כדמשמע מדברי הר"ן פ' ג"ה, דמתעסק ואינו מתכוין חד טעמא להו, דמשו"ה כתב שם דבחלבים ועריות כיון דמתעסק חייב בהן ה"ה לאינו מתכוין, אבל בטומאת מקדש דאפילו נפלה טומאה מאליה במקדש חייב להוציאה, כדאיתא בשילהי

עירובין ומוכח דקפידת התורה היא שלא תהא טומאה במקדש, ואין נ"מ אם נעשה ע"י האדם אי נעשה מאליו, בכה"ג אין לפטור מתעסק וכמו דחייב מתעסק בחלבים ועריות מטעמא דשכן נהנה, והיינו דאפילו אם נחשב כאילו באה ההנאה מאליה ג"כ אסור דקפידת התורה שלא תשאר אצלו הנאת חלבים ועריות [...]

Les mots du jour à apprendre :

A pardonné	אַחיל
Tu as pardonné	אַחילתָּ
Je lui ai pardonné	אַחילתֶּיהָ

Programme du Lundi

L'étude aujourd'hui est dédiée Leilouy Nishmat

Chlomo ben Meir et Moche ben Chimon

La différence entre une Halkha permise ponctuellement ou une Halakha qui est repoussée peut-elle justifier d'annuler le P'tour de Mitassek ?

שו"ת אחיעזר חלק ג סימן נז

ב' ובנוגע לסברת העמודי אור דדבר שהותר מתורת דחי' אין זה מתעסק דהיתירא, בפשוטו נראה דדוקא בנתכּוין לחתוך את התלוש ונמצא מחובר, א"כ הא לא נתכּוין לשום מלאכה כלל, משא"כ במילה שנתכּוין למלאכת חבורה, אלא שהותרה מצדה דין, אבל אין זה מספיק במתעסק בשחוט חוץ כסבור שהוא חולין, שנראה מדהתו"ס שבת ע"ג וסנהדרין ס"ב ומהרש"א שם דהוי מתעסק, אף דנתכּוין לשחיטה, רק דכסבור שהוא חולין, ובע"כ צריך לחלק דשאני מילה בשבת שהיא מלאכה אסורה רק שנדחה או הותרה לא הוי מתעסק דהיתירא, וסברא זו מוכרחת מכריתות י"ט דמשני הנח לתינוקות וכו' והא כ' התו' בשבת ע"ה ובכתובות ה' דבדבר שאינו מתכּוין דבכל האסורים שבתורה מותר גם בחבורה בשבת מותר, ולד' התו' גם מתעסק דהיתירא פטור בכל האיסורים מקרא דבה, וא"כ מאי שייך מתעסק דהיתירא בחבורה דפטורו משום בה ככל התורה למקלקל דפטורו מטעם מלאכת מחשבת, וע"כ דבמילה לא הוי מתעסק דהיתירא. וראיתי בת' מהרי"ם להגרי"ם פאדווא שהניח בצע"ג, וכבר קדמהו הגרע"א בגליון משניות בשבת אות קס"ט. והמג"ש בשבת הרגיש מזה ותופס ג"כ סברא זו דשאני מילה דהוי מלאכה רק שהותרה. ואמנם דסוגיא דכריתות י"ל דקאי לאביי דס"ל דהיכא דמתכּוין לשם חתיכה לא הוי מתעסק וחייב רק שראוי לפטור מטעם מלאכת מחשבת, וע"ז שפיר משני דכיון דמקלקל בחבורה חייב מתעסק נמי חייב. ואף דרבא הוא דמקשה לר"נ מ"מ ר"נ דמשני הכי אפשר דס"ל כאביי, אולם התמי' גדולה איך יפרנס רבא משנתנו דתינוקות [...] מכל הנ"ל הלא ס' המג"ש מוכרחת דנתכּוין למלאכה שנידחית או שהותרה לא הוי מתעסק דהיתירא. ובאמת הדברים מפורשים בשיטה מקובצת בכריתות י"ט בהשמטות אות ט' יעו"ש שכ' דהך דתינוקות הוי כמו מתכּוין לאיסור שהרי הוא מתכּוין למלאכה גמורה לעשות חבורה דנהי דסבור שהוא של שבת מ"מ לחבלה מתכּוין ובעלמא מחייב כיוצא בה אבל רחמנא שריא ואין זה היתר גמור

מתעסק, ואפשר דבטומאת מקדש דאין איסורו צמטשא דוקא דאף אס יכניסו נכרי לרלונו למקדש חייב שכרי קפידת בחורה שלא יטמאו את מקדשי דכניסה טומאה למקדש קרי לה טומאת מקדש וחילול כבודו בזה גם מתעסק חייב וכיינו טעמא דחלוצים ועריות דאמר שכן יהיה ואף שאין החיוב על ההנאה אלא על אכילה ועל צעולה אלא ר"ל שזרה המעשה היא ההנאה ולא צמטשא וחייב אף בחשב לו חברו או שהביאו על ערובה לרלונו, ולא נאמר דין מתעסק אלא במידי דחלי צמטשא כמו שבת ושחוטני חוץ שאם לקח חברו ידו ושחט בה חברו חייב, מיהו עדיין קשה משחט הפסח ונמלא צע"מ פקחים ע"א ב' ומבי חינוקות למול כריתות י"ט ב', [דאמר הואיל ומקלקל חייב מתעסק חייב וזה לא יחכן אלא צמטשא דמיפטר בשבת ממלאכה מחשבת אבל מתעסק דפטור בכל המלות מקרא אשר חטא בה ודאי פטור גם מתעסק בחבורה], וכמו שהק' צמ"ב שס, ואפשר דלא מקרי מתעסק אלא צטוסק צמלאכת היחר שאין לו מקום לחוש לאיסור אבל צמקוס דניתן שבת לדחות כמו פסח ומלה שיודע שיש כאן מלאכה גמורה אלא שהותרה למותה ונכשל בזה שלא היה הדבר כמלותו מקרי שוגג ולא מתעסק.

Pose	אַחַיִת
Descendez	אַחִיתוּ
Il l'a fait passer	אַחְלִפֶיהָ

Programme du mardi

L'étude aujourd'hui est dédiée Leilouy Nishmat

Chlomo ben Meir et Moche ben Chimon

2. La Chita du Rambam

Définir si le Rambam pense comme Rachi ou plutôt comme Tosfot

רמב"ם הלכות שבת פרק א הלכה ח

כל המתכוין לעשות מלאכה ונעשית לו מלאכה אחרת שלא נתכוין לה פטור עליה לפי שלא נעשית מחשבתו, כיצד זרק אבן או חץ בחבירו או בבהמה כדי להרגו והלך ועקר אילן בהליכתו ולא הרג הרי זה פטור, קל וחומר אם נתכוין לאיסור קל ונעשה איסור חמור, כגון שנתכוין לזרוק בכרמלית ועברה האבן לרשות הרבים שהוא פטור וכן כל כיוצא בזה, נתכוין לעשות דבר המותר ועשה דבר אחר כגון שנתכוין לחתוך את התלוש וחתך את המחובר אינו חייב כלום וכן כל כיוצא בזה

רמב"ם הלכות שבת פרק א הלכה י'

היו לפניו שתי נרות דולקות או כבויים נתכין לכבות זו וכבה את זו או להדליק זו והדליק את זו חייב שהרי עשה מן המלאכה שחשב לעשותה, הא למה הוא דומה למי שנתכין ללקט תאנה זו וליקט תאנה אחרת, או למי שנתכין להרוג את זה והרג את זה שהרי נעשית מלאכה שחשב לעשותה

רמב"ם הלכות שגגות פרק ב הלכה ז'

השוגג בלא כוונה בעריות או במאכלות אסורות חייב חטאת, בשבת פטור מחטאת, כיצד היה מתעסק עם אשה ובעלה בלא כוונה לבעילה והרי היא ערוה עליו, דמה שזה שבפיו רוק הוא ובלעו בלא כוונה לשם אכילה בעולם והרי הוא חלב הרי זה חייב חטאת, נתכוון להגביה את התלוש וחתך את המחובר בלא כוונה לחתיכתו פטור, מלאכת מחשבת אסרה תורה כמו שביארנו במקומו

רמב"ם הלכות שגגות פרק ז הלכה י'

המתכין לחתוך את התלוש וחתך את המחובר אף על פי שנתכין לחתיכה הואיל ולא עשה מחשבתו פטור מן החטאת שזה כמתעסק ולא אסרה תורה אלא מלאכת מחשבת כמו שביארנו כמה פעמים

Le Lehem Mishnei déduit que selon le Rambam Mitassek est Moutar. Nous verrons quelle Nafka Mina ça induit la semaine prochaine Beezrat Hachem

לחם משנה הלכות שבת פרק א הלכה ח

נתכין לעשות דבר המותר וכו'. תימא דהא כלל רבינו בריש הפ' דכ"מ שאמרנו בשבת שפטור הוא פטור אבל אסור והוא מימרא דשמואל סוף פ' האורג (דף ק"ז) כל פטורי דשבת פטור אבל אסור וכו' ודין זה מחלוקת דאביי ורבא פ' כלל גדול (דף ע"ב ב) דאמר' התם נתכין להגביה את התלוש וחתך את המחובר פטור לחתוך את התלוש וחתך את המחובר רבא אמר פטור אביי אמר חייב רבא אמר פטור דהא לא נתכין לחתיכה דאיסורא אביי אמר חייב דהא קא מכוין לחתיכה דעלמא ע"כ, וא"כ כיון דאמרו פטור ראוי להיות פטור אבל אסור כפי הכלל המסור בידינו דכל פטור פטור אבל אסור [...]

Selon vous, quel est l'avis du Maguid Mishnei sur le Rambam ?

מגיד משנה הלכות שבת פרק א הלכה ח

נתכין לעשות דבר המותר וכו'. זה מחלוקת אביי ורבא פרק כלל גדול (שבת דף ע"ג) ובהרבה מקומות ופסק כרבא, ויש שפירשו נתכוון לחתוך תלוש זה וחתך מחובר זה ועיקר הפירוש הוא נתכוון לחתוך איזה דבר כסבור שהוא תלוש ונמצא שהוא מחובר ואפ"ה פטור ולזה הסכים רמב"ן

Quelle est la Kouchia du Kessef Mishnei ?

כסף משנה הלכות שגגות פרק ב הלכה ז'

השוגג בלא כוונה בעריות וכו'. בפ"ד דכריתות (דף י"ט). ומ"ש נתכוון להגביה את התלוש וחתך את המחובר וכו'. שם ובפ' כלל גדול (דף ע"ג) נתכוון להגביה את התלוש וחתך את המחובר פטור מ"ט דהא לא איכוון לשום חתיכה לחתוך את התלוש וחתך את המחובר אביי אמר חייב דהא איכוון לשום חתיכה רבא אמר פטור דהא לא איכוון לחתיכה דאיסורא, וידוע דהלכה כרבא וכ"פ רבינו בספ"ז, וא"כ צ"ל דמאי דנקט הכא רבינו נתכוון להגביה את התלוש לאו לדיוקא נקטיה אלא להיותו דבר פשוט לפיטור וסמך על מה שיכתוב בספ"ז וזה שאמר כמו שביארנו במקומו

Les mots du jour à apprendre :

Ont été rigoureux	אַחַמְרוּר
Etre rigoureux	אַחַמְרוּרִי
Notre frère	אַחֵנָא

Programme du Mercredi

L'étude aujourd'hui est dédiée Leilouy Nishmat

Chlomo ben Meir et Moche ben Chimon

Comment le Rambam est-il Possek selon le Lehem Mishnei ? Comment celui-ci interprete-t-il les paroles du Maguid Mishnei ? Comment explique-t-il la Mahloket entre Abayé & Rava et Chmouel ?

לחם משנה הלכות שבת פרק א הלכה י'

[היו לפניו שתי נרות דולקות וכו'. דברי רבינו תמוהין דבפ' ספק אכל (כריתות דף [י"ט] צ"ב א) הקשו [לשמואל דאמר דמתעסק פטור מהא דנתכין ללקוט תאנים ולקט ענבים וענבים ולקט תאנים שחורות ולקט לבנות דמשמע דבחד מינא כ"ע מודו דחייב ותירצו כגון שאבד מלקט מלבו ובמסקנא (דף [כ"ז] צ"ב) אמר רבא ליקדם איכא בינייהו והא תניא היו לפניו שתי נרות דולקות (ארוכות) ונתכין לכבות זו וכבה את זו להדליק את זו והדליק את זו חייב להדליק ולכבות וכבה והדליק בנשימה אחת חייב ע"כ. משמע מכאן דלשמואל דקאמר מתעסק פטור אפי' בחד מינא פטור היכא דנתכין ללקוט תאנה זו ולקט תאנה זו ומה שאמר במתני' נתכין ללקוט תאנים ולקט ענבים היינו ליקדם כדקאמר שהיה בדעתו ללקוט שניהם ונהפך לו הדבר שבדעתו ללקוט תאנים תחלה ולקט ענבים תחלה וכו' דוקא דהוו שני מינים פטור אבל מין א' חייב אבל בשאינו ליקדם אלא נתכין ללקוט תאנה זו ולקט אחרת פטור וזה פשוט ומוכרח בהך סוגיא וא"כ איך כתב רבינו דנתכין לכבות את זו וכבה את זו להדליק את זו כו' דחייב הא למה"ד למי שנתכין ללקוט תאנה זו ולקט תאנה אחרת הא בין בדין ההדלקה ובין נתכין ללקוט תאנה זו שהביא לדמיון משמע מן הסוגיא הנזכרת דפטור כדכתיבנא ואף על פי שלשון הברייתא קאמרה גבי נרות היו לפניו שתי נרות (ארוכות) ונתכין לכבות את זו וכבה את זו וכו' חייב משמע פשט הדברים כדברי רבינו לפי גרסתו דגורס חייב הפך גרסת רש"י שגורס שם פטור וא"כ י"ל דכתב כן לפי גירסתו, זה אינו דע"כ אפי' לפי גירסתו מוכרחים אנו לומר דמה שאמרה הברייתא נתכין לכבות וכו' היינו להקדים כמו במתניתין שהיה בדעתו לכבות זו אחר זו ונהפך לו הדבר דאל"כ תקשי לשמואל דאמר דמתעסק פטור וכדכתב הראב"ד ז"ל בהשגות והשיג על רבינו כן וצריך ליישב על כל פנים דעת רבינו: עוד ק' קצת הדמיון שהביא מנתכין להרוג את זה והרג את זה חייב דמה דמיון הוא זה אפילו שמתעסק יהיה פטור שם ראוי להיות חייב כדאמרו שם בגמרא גבי מילת התינוקות הואיל ומקלקל בחבורה חייב מתעסק בחבורה חייב. מיהו לזה י"ל דרבינו פסק בפ' זה דמקלקל בחבורה פטור שכתב כל המקלקלין פטורין ואוקימנא בגמרא מתני' כמ"ד מקלקל בחבורה פטור ועוד דלא כתב כן רבינו לומר דכי היכי דהתם חייב הכא נמי חייב אלא דכי היכי דהתם נעשה מה שחשב ה"נ נעשה מה שחשב אבל לקושיא הא' צ"ע: ונ"ל לתרץ דרבינו הוקשה לו מה שהוקשה לתוס' בפ' כל גדול (דף ע"ב ב) על ההיא דנתכין לחתוך את התלוש וחתך את המחובר דרבא אמר פטור משום דלא איכא לחתיכה דאיסורא ואביי אמר חייב משמע דלכ"ע מיהו היכא דנתכין לחתיכה דאיסורא כגון לחתוך מחובר זה וחתך אחר חייב ואמאי לשמואל דאמר דמתעסק פטור אפילו נתכין לחתוך מחובר זה וחתך אחר פטור ותירצו הכא איירי כגון שנתכין לחתוך איזה דבר כסבור שהוא תלוש ונמצא מחובר ורבינו לא רצה לתרץ כן דמשמע ליה דפליגי אביי ורבא על שמואל ופסק כוותיה ולדידהו ברייתא דהיו לפניו שתי נרות דולקות וכו'

דקאמר שם חייב אין פירושה ליקדים כמו שהוא לשמואל אלא כפשטה היא דחייב דכיון דנתכוין לדבר איסור חייב וכן מתני' דנתכוין ללקוט ענבים ולקט תאנים וכו' כפשטה הוא ואף על גב דרבה תירץ שם ליקדים אליבא דשמואל תירץ וליה לא ס"ל דאיהו גופי' אקשי לעיל לרב נחמן על הא דשמואל מההוא דתינוקות וא"כ כולה סוגיא דבפ' ספק אכל דמתאמרא אליבא דשמואל לא נקטינן כוותיה. עוד הקשו שם התו' מרבא גופיה דקאמר נתכוין לזרוק ארבע זרקה ח' פטור והא התם נתכוין לזריקה דאיסורא ופטור. וקושיא זו איתא לדעת רבינו דהוא פסק כאן דנתכוין ללקוט תאנה זו ולקט מזו חייב ובפ"ג כתב נתכוין לזרוק ד' זרקה ח' פטור ויש לתרץ לדעת רבינו דשאני היכא דנתכוין ללקוט מחובר זה ולקט זה אז חייב דפעולת הלקיטה היא אחת והרי נעשית אלא שהיא בנושאים מחולקים אבל נתכוין לזרוק ארבע זרקה ח' נעשית פעולה מחולקת דהוא היה רוצה לזרוק ד' והיתה הזריקה ח' היא מחלוקת לגמרי ולכן פטור והבן זה. וכ"ת כיון דרבינו אינו מפרש הברייתא דהקדימה דין זה של הקדימה מנין יצא לו דהיכא דנהפך הדבר פטור גבי תאנים שחורות ולבנות וי"ל מגופא דברייתא דאמר להדליק ולבנות וכבה והדליק בנשימה אחת חייב משמע הא בשתי נשימות פטור וה"ה לשחורות ולבנות דהוי כמו הדלקה וכבוי. ומה שאמר אבל אם נתכוין להדליק ראשונה וכו' פשוט הוא דלא איירי בגוונא דלעיל דהיינו שתי נרות דולקות או כבויות אלא כאן איירי בחד דלוק וחד כבוי ולא הוצרך רבינו לפרש ואף על פי דלשון אבל משמע דאיירי על חלוקה קמייטא. והראב"ד בהשגות תיקן החלוקה זו שכתב נר א' דלוק ונר א' כבוי שמה שכתוב בפנים שיבוש, ונראה שטעמו משום מ"ש שנראה דאיירי בגוונא דחלוקה קמייטא ומ"מ אתי לגירסת ספרינו שפיר דדבר ברור כמ"ש, כנ"ל לפרש לשון רבינו ודבריו אין בהם נפתל ועקש. איברא דהרב המגיד כתב ועיקר הפי' הוא נתכוין לחתוך איזה דבר כסבור שהוא תלוש נראה דמשמע דס"ל דרבינו מפ' כפי' התוספות ולא ס"ל דפליגי אביי ורבה עליה דשמואל כדכתבתי. ומ"מ אני אומר דהדבר מוכרח כמ"ש אלא שהרב המגיד לא כתב אלא עיקר הפירוש הוא זה ואף על פי שאין דעת רבינו כן מ"מ לענין הדין יש לסמוך על זה אבל אין כונתו לומר שרבינו יסבור כן

Quelles sont les deux explications proposées par le Tslah' ?

צ"ח מסכת שבת דף עב עמוד ב

ובזה נעמוד על דעת רבינו הגדול הרמב"ם פ"ב משגגות שהבאתי לעיל, השוגג בלא כוונה וכו' דימה שזה שבפיו רוק הוא ובלעו בלא כוונה לשום אכילה בעולם והרי הוא חלב הרי זה חייב חטאת, נתכוין להגביה התלוש וחתך את המחובר בלא כוונה לחתיכתו הרי זה פטור מלאכת מחשבת אסרה תורה וכו', עכ"ל. והנה דברי הרמב"ם הללו כבר נתקשה בהם הרב הכסף משנה במה שכתב נתכוין להגביה התלוש וחתך את המחובר בלא כוונה וכו' פטור, דמשמע מזה דוקא נתכוין להגביה דלא נתכוין לחתיכה כלל הוא דפטור, הא נתכוין לחתוך את התלוש וחתך המחובר חייב, והיינו כאביי ולא כרבא. וקשה איך שבק רבא ואחז דברי אביי, ועוד שסותר דברי עצמו שבפ"ז משגגות הלכה י"א כתב דמתכוין לחתוך את התלוש וחתך את המחובר אף על פי שנתכוין לחתיכה הואיל ולא עשה מחשבתו פטור מן החטאת שזה כמתעסק ולא אסרה תורה אלא מלאכת מחשבת כמו שביארנו כמה פעמים, עכ"ל. הרי שפסק אפילו נתכוין לחתוך התלוש ג"כ פטור, והכסף משנה בפ"ב נדחק בזה

והנלע"ד בזה דבר הלמד מענינו, והרמב"ם מחלק בין הפרקים וס"ל שאם מתכוין לאותו דבר עצמו ודומה שהוא תלוש ונמצא מחובר, בזה אינו פטור אלא אם לא נתכוין לחתיכה כלל רק להגביה, אבל נתכוין לתלוש זה וחתך מחובר אחר בזה אפי' נתכוין לחתיכה כיון דלחתיכה דהתיירא נתכוין, זה שנתכוין לו באמת היה היתר, פטור כיון שלא נתכוין לחתיכה דאיסורא, ודבר זה מתקבל מאוד

אלא דצריכין אנו להבין לעמוד על דעת רבינו איך היה מפרש פלוגתא דאביי ורבא, אם היה מפרש כשיטת התוס' דאביי ורבה פליגי בתלוש ונמצא מחובר אפי' בזה פטור רבא אפי' במתכוין לחתוך, א"כ איך יפסוק הרמב"ם דלא כרבא. ואם מפרש פלוגתייהו כרש"י דמיירי בתלוש אחר, א"כ מנ"ל דבאותו דבר אפי' במתכוין להגביה דפטור, ודלמא באותו דבר אפי' נתכוין להגביה וחתכו ג"כ חייב אף שהיה סבור שהוא תלוש. אמנם לפי מאי דפירשתי לעיל בשיטת רש"י ניחא, והרמב"ם מפרש ג"כ כמו שפירשתי, ומחלק לרבא ברוק ובלעו בין היכא שנתכוין לאותו דבר או לא נתכוין כלל וכמו"ש לעיל, ולדינא הכריע בין הפרקים

והנה בחלב [ורוק] ובלעו, באמת דקדק הרמב"ם בפ"ב משגגות וכתב, היה מתעסק עם אשה ובעלה בלא כוונה לבעילה והרי היא ערוה עליו, דימה שזה שבפיו רוק הוא ובלעו בלי שום כוונה לאכילה בעולם והרי היא חלב הרי זה חייב חטאת וכו'. הרי שדקדק וכתב והרי היא ערוה וכו', וכן והרי היא חלב, דמשמע אותו דבר עצמו, והיינו כרבא. אבל בנתכוין להגביה התלוש ונמצא שהוא מחובר אף שלרבא בזה חייב, היינו משום דרבא לית

ליה דשמואל, אבל הרמב"ם פוסק כשמואל, לכן פסק נתכוין להגביה התלוש וכו' פטור, וסיים טעמו מלאכת מחשבת אסרה תורה

עוד נלע"ד לתרץ המנא אמינא לה, ולתרץ גם דברי הרמב"ם פ"ב משגגות ובפרק ז' כנ"ל, והוא להיפך מדרך שכתבתי, ואדרבא הרמב"ם ס"ל כשיטת התוס' דבאותו תלוש עצמו ונמצא מחובר פליגי, ואמנם רבא ס"ל בנתכוין להגביה התלוש אפי' איסור אין כאן ולא מידי עביד ולא שייך לקרותו שוגג, ואביי ס"ל דגם זה מיקרי שוגג, אבל בנתכוין לחתוך תלוש סובר אביי אפי' חיוב חטאת יש כאן. וא"כ רבא לשיטתו דנתכוין להגביה לאו מידי עביד, שפיר קאמר מנא אמינא לה, דליכא לאוקמי בנתכוין להגביה, דא"כ לא שייך למימר שגג

ובזה נעמוד על דברי הרמב"ם דבפרק ב' משגגות בנתכוין להגביה תלוש וחתך המחובר כתב סתם פטור, ובפרק ז' כתב המתכוין לחתוך את התלוש וחתך את המחובר אעפ"י שנתכוין לחתיכה הואיל ולא נעשית מחשבתו פטור מן החטאת שזה כמתעסק ולא אסרה תורה אלא מלאכת מחשבת וכו'. הרי שדקדק וכתב פטור מן החטאת, ולא כתב סתם פטור, לומר לך מן החטאת פטור אבל איסורא איכא וצריך כפרה מן השמים שעכ"פ שוגג מיקרי. אבל בפרק ב' כתב סתם פטור, דפטור לגמרי, אפי' שגג בלא מתכוין לא שייך לקרותו. ואף שכתב לשון פטור וכתב בעצמו בריש הלכות שבת [ה"ג] שכל מקום שאמר בהלכות שבת פטור היינו פטור אבל אסור, והנה כלל זה לא נתן אלא על מה שכתב בהלכות שבת ולא על מה שכתב בהלכות שגגות. ואעפ"י שגם בנתכוין לחתוך תלוש וחתך מחובר כתב בפ"א מה' שבת [הלכה ח'] אינו חייב כלום, והיינו כמו פטור ומותר. שם מיירי בנתכוין לחתוך תלוש זה וחתך מחובר אחר, וכאן בהלכות שגגות מיירי שאותו תלוש עצמו נמצא מחובר. ובכל הדרכים הנ"ל מתורץ מה שהביא רבא ראייה מבריייתא ולא הביא משנה דכריתות דקאמר בה פרט למתעסק, ודו"ק

Les mots du jour à apprendre :

Héritage	אַחְסָנְתָא
Responsables	אַחְרָאין
Il l'a détruit	אַחְרָבִיה

Programme du jeudi

L'étude aujourd'hui est dédiée Leilouy Nishmat

Chlomo ben Meir et Moche ben Chimon

3. Mitassek en cas de profit

Pourquoi Mitassek en cas de profit devient-il Hayav ? Quel type d'Avera est-elle considérée comme fournissant un profit ? Revoir les paroles de Tosfot ה"ל הגביה ד"ה ל בתוך דף יט עמוד א

ערוך לנר מסכת כריתות דף יט עמוד א

[...] והנלע"ד יש להבין מה סברת ר"נ אמר שמואל דמתעסק בחלבים ועריות חייב שכן נהנה אחרי שהכתוב אומר אשר חטא בה שצריך שיתכוון לחטא מנא לן דהיכי דנהנה אפילו אין מכוון לחטא חייב וצ"ל דסברת ר"נ א"ש הוא כיון שנתכוון להנאתו ונתקיימה מחשבתו ה"ל כמתכוון לחטא וכן כתב רש"י בסנהדרין (סב ב) שכן נהנה הלכך חשיב בכונה עכ"ל והיינו הך [...]

Les Aharonim ont été en Mahloket si toute Avera dont la résultante fournit un profit entre dans le Gueder de Halavim et Arayot. Expliquer leur point de Mahloket

אבן האזל הלכות שבת פרק א הלכה ח

והנה כבר הקשו כן התוס' בסנהדרין דף ס"ב ע"ב במש"כ רש"י דהא דפטור בנתכוין להגביה את התלוש משום דכתיב אשר חטא בה כדדרשין בס"פ אכל פרט למתעסק והקשו דא"כ ל"ל לשמואל טעמא דפטור מתעסק בשבת משום מלאכת מחשבת תיפוק ליה מבה, ותירצו תי' א' דשמואל פוטר בשבת אף על פי שנהנה מטעם מלאכת מחשבת, ודברי התוס' צ"ע דמה שייך בשבת שכן נהנה הרי בשבת אין להנאה כל עיקר לאיסור מלאכת שבת ואף אם נהנה ממלאכה אין זה מעצם האיסור ול"ד לחלבים ועריות דהתם עיקר האיסור הוא באופן שיהנה, ובשבת גם באופן דיהנה אם היה מתעסק בודאי דפטור מדין מתעסק דבשבת דעיקר האיסור הוא המלאכה ובמלאכה מתעסק הוא אין הפעולה מתיחסת אליו, ורק בחלבים ועריות דאין להפריד בין המעשה וההנאה אז גם מתעסק יתחייב דכיון שכן נהנה א"א לומר דהוי כאילו לא נעשית הפעולה, אבל בשבת דאין ההנאה עיקר בעצם האיסור והעיקר הוא כאן המלאכה א"כ בודאי פטור הוא משום מתעסק

קובץ שעורים חלק ב סימן כג

(ה) וי"ל עוד דרך אחרת בכוונת הר"ן, דלכא"ו קשה בהא דמתעסק בחלבים חייב שכן נהנה, דהרי טעמא דמתעסק פטור הוא מקרא דבה ולא מסברא והך קרא דבה כתוב בכל חייבי חטאות וגם חלבים ועריות הן מכללן והא"ר אתיא הך מסברא דשכן נהנה ומפקא מקרא, ואיזו הכרח יש בזה שלא יהא אפשר לפטור בהן מתעסק מגזה"כ, וגם טעמא דר"ש דשרי דבר שאינו מתכוין מסברא צריך להבין איזו סברא יש בזה להתיר איסורין.

(ו) והנה מצינו שני סוגי מצוות (א) שעשית המעשה ע"י האדם היא גוף המצוה כגון שופר לולב וכו' (ב) שעיקר המצוה היא תוצאות המעשה כגון פדיון שבויים פריעת בע"ח פריה ורביה וכו', והחילוק הזה נפ"מ לכמה דברים כגון למ"ד מצוות צריכות כונה והתוקע לשיר צריך לחזור ולתקוע ובפריעת בע"ח מצוה אם פרע שלא בכונת מצוה לא נאמר שצריך לחזור ולפרוע, וכן במצות פ"ו שהמצוה היא שיהיו לו בנים והרי יש לו בנים אף אם לא כיון לשם מצוה אינו חייב לחזור ולהוליד בנים, וכן במצות ובערת הרע דהמצוה היא שיהא הרע מבוער אפשר לקיימא גם ע"י נכרי אף דאינו בר שליחות כמ"ש בשו"ת הרשב"א ח"א סי' שנ"ז ובפ"ק דמועד קטן דף ט' כאן במצוה שאפשר לקיימה ע"י אחרים וכו' עיין שם, וכה"ג גם באיסורין נמצא החילוק הזה היכא שהאיסור הוא שלא יעשה האדם המעשה אבל אם תיעשה המעשה מאליה אין בזה קפיידא כלל כגון במלאכת שבת וכדומה, ובזה דבר שאין מתכוין מותר דמעשה שנעשית בלא כונה אינה נחשבת על האדם אלא כאילו נעשית מאליה היא חשובה, ודוגמא לזה ברא"ש פ' השוחט דכשהפיל סכין בלא כונה שחיטתו פסולה אף דשחיטה לא בעיא כונה משום דלא הוי כח גברא וכאילו נשחטה מאליה, וה"נ באיסורין היכא דהמעשה נעשית מאליה אין בה איסור כלל, ומשו"ה שרי ר"ש בדבר שאינו מתכוין, וכן י"ל לענין מתעסק דגלי קרא דגם בזה נחשב כאילו נעשית המעשה מאליה ולא ע"י האדם וממילא אין כאן איסור כלל, אבל בחלבים ועריות דהמעשה מצד עצמה גם בלא האדם הוא דבר אסור מה שהגיעה להאדם הנאה מאכילה אסורה, וגם אם לא נחשבה על האדם אלא כאילו נעשית מאליה מ"מ גם ע"ד הקפידה התורה שלא תגיע הנאת אסור אל האדם, וע"כ לא מהני בזה הא דבמתעסק אין המעשה נחשבת על האדם, ומשום הכי חייב מתעסק בחלבים דבזה לא מהני מה דגלי לן קרא דנחשבת המעשה כאילו נעשית מאליה

Expliquer la différence d'explication sur Tosfot entre le Ahiezer et le Hatam Sopher

שו"ת אחיעזר חלק ג סימן נז

[...] לפי תירוצם זה י"ל דבשבת לא פטירי מצד מתעסק דכה"ת לפי שנהנה, ורק משום מלאכת מחשבת, ושפיר משני בכריתות הנח לתינוקות הואיל ומקלקל בחבורה חייב מתעסק נמי חייב, דבחבורה לא בעי' מלאכת מחשבת ומשום מתעסק דכה"ת לא נפטר לפי שנהנה. ואף על גב דלמ"ד מקלקל בחבורה חייב לא ס"ל מ"ל תיקון כלי ומ"ל תיקון גברא, מ"מ י"ל דאיהו לא ס"ל שיהי' חייב במלאכת שבת מצד תיקון הדין, אבל נהנה שייך

שפיר בזה שתיקן גברא, ואף על פי שמל תוך זמנו מ"מ חשיב תיקון שנחתך הערלה, וכמש"כ השאגת ארי' ס"י נ"ב בש"י הרמב"ם שפ' בתינוקות דחייב דאע"פ דס"ל דמקב"ח = דמקלקל בחבורה = פטור מ"מ חשוב זה תיקון יעו"ש, וה"נ י"ל דכיון שנעשה איזה תיקון חשיב נהנה ולא נפטר מצד מתעסק רק מצד מלאכת מחשבת ואף על גב דמצוות לאו ליהנות נתנו מ"מ בזה כיון שנימול ונחתכה הערלה חשוב נהנה לס' התוס' משום דכללות מלאכת שבת חשיב נהנה. וגם לפי מחשבתו לתקן הי' נהנה ולא נפטר מצד מתעסק [...]

חתם סופר מסכת שבת דף עב עמוד ב

[...] ואמנם שם בתי' קמא מיישבים פי' רש"י דאע"ג דבשאר איסורים כתיב בה פרט למתעסק מ"מ איצטריך בשבת מטעם מלאכת מחשבת דנפקא מיני' היכי דנהנה במלאכת שבת ומשכחת לי' קרעו בחמתו או מדליק נר או אם הי' שבת והוציאה בפיו לפי' תוס' כריתות י"ד ע"א ד"ה אם וכו' בשאר איסורים כה"ג חייב שכן נהנה משא"כ בשבת פטור משום מלאכת מחשבת, ומש"ה איצטריך לטעמא דמלאכת מחשבת אבל לעולם אימא לך נתכוון לחתוך מחובר זה וחתך מחובר אחר כיון שנתכוון לחתיכה דאיסורא חייב לכ"ע וכרש"י. וזה נ"ל כוונת פירש"י פסחים ל"ג ע"א ד"ה תאמר במעילה וכו' ע"ש וק"ל

Les mots du jour à apprendre :

Leur responsabilité	אַחְרֵי־יָתֵיָהוּ
Autre	אַחְרֵינָא
Autres	אַחְרֵינִי

Biographies:

אבני נזר - Avnei Nezer, Iglei Tal

Rabbi Avraham Bornshtein (1838-1910) fut un grand Possek en Europe connu sous le nom de son responsa le Avnei Nezer. Né en à Bendzin en Pologne, il est descendant du Rama et du Chakh et le fils de l'auteur du Agoudat Ezov. Son fils est le célèbre Chem Mishmouel.

Dès son plus jeune âge, doté d'une mémoire phénoménale, il est reconnu comme un prodige et écrit des H'idouchim alors qu'il n'a que dix ans ! En 1852 il épouse la fille du célèbre Rabbi de Kotsk, et devient dès lors un fervent Talmid. Il est nommé Av Beit Din de Sochatchov et des milliers de H'assidim se rapprochent lui afin de puiser de ses lumières. Il devient le fondateur et premier Rabbi de la dynastie hassidique Sochatchover. Il faisait preuve d'une immense dévotion envers ses étudiants, avec lesquels il étudiait pendant huit heures chaque jour, donnant plusieurs shiourim (conférences) au cours de chaque journée. Dans son introduction à son livre, le célèbre Iglei Tal, il a noté qu'il consacrait toutes ses énergies à l'enseignement de la Torah à ses élèves.

Ses deux grands ouvrages sont le Avnei Nezer, un responsa en 7 volumes sur le Choulh'an Aroukh, et le Iglei Tal sur Shabbat, qui est devenu un incontournable dans les Batei Midrash.

פני יהושע - Pnei Yehoshoua

Rabbi Yaakov Yehoushoua Falk ben Tsvi Hirsh est né en 1680 à Cracovie. Il est l'arrière-petit-fils du célèbre Maguiné Chlomo. En 1702 il survit à une tragédie qui frappe sa ville ainsi que sa mère, son épouse et sa plus jeune fille lors d'une explosion dans les entrepôts de poudre à canon. Il fut ensuite appelé à siéger en tant que Rav dans des villes comme Berlin et Metz puis à Francfort. En 1717, il prit le poste du H'acham Tsvi, à la tête de la communauté de Lemberg (Lviv) en Ukraine.

Son ouvrage le Pnei Yehoshoua est un classique parmi les grands commentateurs de la Guemarra et des Richonim, dont Tosfot en particulier. Il décède en 1756 à Offenbach en Allemagne.

Liste des 58 Souguiot étudiées sur Matmidim

Souguiot de Brah'ot			Souguiot sur les H'aguim
1. Birkot Hatorah 2. Choméa Kéoné 3. Arévout 4. Kavana dans le Chema 5. Position pour le Chema 6. Méah Brah'ot 7. Amen Yetoma 9. Les quantités pour les Brah'ot 10. Les Brah'ot de consommation 11. Brah'a Chééina Tsrih'a 12. Ikar Vétafel 13. Méein Chaloch 14. Brah'a sur un interdit 15. Anigrone	17. Birkat Haguefen 18. Natei Inchei 19. Birkat Haréah' 22. Les jus 23. Trima 24. Pat Kisnin (1) 25. Pat Kisnin (2) 26. Les Apéritifs 27. Zimoun (1) 28. Zimoun (2) 29. Zimoun (3) 30. Zimoun (4) 31. Zimoun (5) 32. Tefilat Haderekh 33. Birkat Hagomel	34. Birkat Hagomel (2) 38. Chéhéh'éyanou sur un nouveau fruit 39. Chéhéh'éyanou sur un nouveau Keli 40. Chéhéh'éyanou sur les Mitsvot 41. Hatov Véhamétiv sur le vin 42. Cheva Brah'ot (1) 43. Cheva Brah'ot (2) – Panim H'adachot 46. Birkat Halevanah 47. H'azarat Hachats' (1) 48. H'azarat Hachats' (2) 49. H'azarat Hachats' (3)	<u>Hanouka</u> 8. Emplacement de la Hanoukia 44. Ner Ich oubeto 45. Ner Ich oubeto (2) <u>Pourim</u> 16. Michloah' Manot et Matanot Laevyonim <u>Pesssah</u> 20. Biour H'amets 58. Bedika des miettes <u>Sefirat Haomer</u> 21. Un seul grand compte
Souguiot générales			
37. Bal Tossif 50. Tokh Kédé Dibour 51. Ein Chaliah' Lidvar Avera (1) 52. Ein Chaliah' Lidvar Avera (2) 53. Mitsva bo yoter Mibichlouh'o	54. Mitsvot lav lihanot nitanou 55. Mitsvat Assei Chehazman grama (1) 56. Mitsvat Assei Chehazman grama (2)	57. Zerizim makdimim lemitsvot	<u>Roch Hachana</u> 35. Les trois Livres <u>Soukot</u> 36. Mitstaer
Chabbat – Melekheth Mah'chevet			
59. Mit'assek			

Bon Limoud sur Matmidim !